מה לתודה שכן טעונה לחם, עולה ושלמים יוכיחו, וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהן קדשים ושחטן שלא לשמן כשר ואינו מרצה אף אני אביא אשם שהוא קדש, ושחטו שלא לשמו כשר ואינו מרצה מה להצד השוה שבהן שהן א] באין בנדר ובנדבה: אלא אמר רבא "זאת התורה וגו'" הקישו הכתוב לשלמים מה שלמים שהן קדשים ושחטן שלא לשמן כשרים ואין מרצין אף אני אביא אשם שהוא קודש כו' ב] מאי חזית דאקשת לשלמים אקיש לחטאת? הא מיעט רחמנא "אותה" (סימן הג"ש *בש"ר) יתיב רב הונא ורב נחמן ויתיב רב ששת גבייהו ויתבי וקאמרי ג] קשיא ליה לריש לקיש אשם, דלא אתי לאחר מיתה, לימא ליה ר"א: אשם נמי אתי לאחר מיתה? אמר להו רב ששת אשם למאי קרב, למותרו, חטאת נמי מיקרב קרבה מותרה, חטאת, אף ע"ג דקרבה מותרה, מיעט רחמנא "הוא", *אשם נמי כתיב ביה "הוא", ההוא לאחר הקטרת אימורים הוא דכתיב *כדתניא אבל אשם לא נאמר בו "הוא" אלא לאחר הקטרת אימורין והוא עצמו ד] אם לא (א) הקטירו אימורין כשר ואלא "הוא" למה לי? לכדרב הונא אמר רב *דאמר רב הונא אמר רב אשם שניתק לרעיה ושחטו סתם כשר - ניתק אין, לא ניתק, לא, מאי טעמא? אמר קרא "הוא" בהווייתו יהא! יתבי רב נחמן ורב ששת ויתיב רב אדא בר מתנה גבייהו ויתבי וקאמרי הא דקאמר רבי אלעזר מצינו בבאין לאחר מיתה שהן כשרין ואין מרצין לימא ליה ריש לקיש הנהו נמי לייתו ולירצו? אמר להן רב אדא בר מתנה יולדת אם היא ילדה בניה מי ילדו מתקיף לה רב ה] אסי ומאן לימא לן דאי איכא כמה עשה גבה לא מיתכפרא וכיון דכי איכא כמה עשה, גבה מיכפרא, יורשיה נמי מיכפרי למימרא דקניא להו והאמר רבי יוחנן "הניח מנחה לשני בניו ומת קריבה ואין בו שותפות" ואי ס"ד קניא להו ו] "נפש" אמר רחמנא, ולא קניא להו והאמר ר' יוחנן "הניח בהמה לשני בניו ומת, קריבה ואין ממירין בה": אי אמרת בשלמא קניא להו היינו דאין ממירין בה דהויא להו ז] כשותפין

ושותפין

תורה אור

ויקר' ב

ר"ת שלמה יצחק

הקיש הכתוב · אשם לשלמים ואין משיבין על ההיקש: **אקיש לחטאת** · דפסול: **קשיא ליה לריש לקיש אשם משום דלא אתי לאחר מיתה לימא ליה ר' אליעזר אשם נמי אתי לאחר מיתה** · ח] שאשם שמתו בעליו רועה ודמיו נפלין לקיץ המזבח: **למותרו** · שדמיו נפלין לנדבה כדפרישית: **חטאת נמי** · מותרו נדבה הוא כגון הפריש שתי חטאות לאחריות מתכפר באחת מהן והשניה תרעה (יומא סה·) והיא קריבה לאחר מיתת בעלים שהרי נתכפר בחבירתה בחייו ואין זו חטאת שמתו בעליה אלמא אתיא חטאת לאחר מיתה ואפי' הכי פסולה שלא לשמה ואשם נמי ליפסול: **מיעט רחמנא הוא** · בשעיר נשיא כתיב בשחיטתו (ויקרא ד) ושחט אותו במקום אשר ישחט את העולה לפני ה' חטאת הוא שישחטנו לשם חטאת ואם לאו פסול דהוא משמע בהווייתו יהא אם בהווייתו ט] יהא כשר ואם לאו, פסול, ומינה ילפי' פסול דחטאת לקמן בפרקין (דף י:): **אשם נמי כתיב ביה אשם הוא** · בצו את אהרן (ב) י] והקטירו המזבח אשה לה' אשם הוא בזמן שהוא לשם אשם כשר ואם לאו פסול: **ההוא לאחר הקטרת אימורין** (ג) דלא ילפינן מיניה כדתניא לקמן בפ"ק אבל אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר הקטרת אימורין וליכא למימר בהקטרה יא] דמבעי לשמו לעכב דהוא עצמו שלא הוקטרו יב] אימוריו כשר דאין כפרה אלא בדם ואע"ג דכתיב באשם קדש קדשים הוא יג] (ויקרא ו) קודם שחיטה לא ילפינן מיניה דלא משמע לשמו אלא כשכתוב הוא עם שם הקרבן כגון חטאת הוא אשם הוא והיכא דכתיב גבי אחת מעבודת הדם: **שניתק לרעייה** · שמתו בעליו או שנתכפרו באחר וניתק מדין אשם לרעייה שאמרו לו ב"ד יד] הוציאו וירעה: **ושחטו סתם כשר** · לעולה הואיל וסופו לקיץ המזבח שהוא עולה: **ניתק אין** · דמיעקר שם אשם מיניה משנמסר לרועה וקם סתמיה לעולה לא ניתק לא הוי סתמיה לעולה דאמר קרא אשם הוא בהווייתו יהא טו]: **הנהו נמי לייתו ולירצו** · אירשים: יולדת · עולת יולדת דאייתי ראיה מיניה יביאו יורשים עולתה מאי לייתו ולירצו היכא אם היא ילדה כו': **מאן לימא דאי איכא כמה עשה גבה** · דיולדת דלא מיכפרא עולתה עלייהו אם טז] הביאה מחיים עולה מכפרת על עשה ועל לא תעשה שניתק לעשה דתניא גבי עולת נדבה בת"כ (ד) ונרצה לו מלמד שהמקום מרוצה לו ועל מה המקום מרוצה לו אם תאמר דברים שחייבין עליהם מיתת ב"ד מיתה בידי שמים כרת (בידי שמים) מלקות ארבעים חטאות יז] אשמות הרי עונשן אמור הא אין עולה באה אלא על עשה ועל לא תעשה שניתק לעשה: **למימרא דקני להו** · ליורשין בהמת קרבן אביהן דקפרכת תכפר עלייהו: **אין בה משום שותפות** · דאמרינן בהמנחות והנסכים (מנחות קד:) הכל בא בשותפות לא חילק הכתוב אלא מנחה שנאמר בו נפש: ה"ג [**נפש**] **אמר רחמנא** · ונפש כי תקריב קרבן מנחה וגו' (ויקרא ב): **דאין ממירין בה** · אם המיר יח] אינו תמורה:

ושותפין

חטאת נמי מיקרב קרבה מותרה · ואפי' הכי פסולה שלא לשמה כיון דאינה באה לאחר מיתה לשם חטאת כי אם לשם עולה אשם נמי כיון דאינו קרב להדיא לשם אשם אלא לשם עולה לא דמי לאחר קדשים*: [ומקשה] חטאת אע"ג דקרב מותרה מיעט רחמנא הוא למסקנא זו משמע שעומד מוקשה דלימא ליה ר' אליעזר אשם נמי כו' נ"ל דגרס וחטאת בוי"ו וכל זה מדברי רב ששת וה"פ וחטאת אע"ג דקרב מותרה מיעט רחמנא הוא שלא תכשירנה מדאתיא לאחר מיתה כמו מחיים ומשום הכי איצטריך לריש לקיש לעיל אותה והא דפריך אשם נמי כתיב ביה הוא לאו לסתור דבריו של רב ששת קאתי אלא הכי קאמר היכי ממעטת ליה מפסול שלא לשמן מאותה הא כתיב בה הוא יט]לפוסלן:

מיעט רחמנא היא · בכמה מקומות משמע דמדכתיב היא בחטאת נפקא לן עיכובא דלקמן בגמ' (דף י:) דרבי אליעזר אומר אף האשם כ] א"ל ר' יהושע חטאת נאמר בה היא בשחיטה[וכו'] ובפ"ק דמנחות (דף ד·) כא] חטאת טעמא מאי דכתיב בה היא ותימה דלקמן בפירקין (דף ז:) כב] *גמרא חוץ מן הפסח והחטאת ויליף לה מקראי אחריני וה"ר חיים מפרש דצריכי תרי קראי חד לחטאת ששחטה לשם עולה וחד לחטאת חלב ששחטה לשם חטאת נזיר ומצורע אע"ג דכולן שמן חטאת מ"מ פסולה כיון דאינו באין לכפר דינן כמו עולות כדאמרינן לקמן ולא דמי לחטאת חלב ששחטה לשם חטאת [דם] דכשרה וקצת קשה מהא דפריך בריש מנחות (דף ג:) גבי חטאת חלב לשם חטאת נזיר ומצורע ליתכפר דכתיב זאת תורת ומאי פירכא והלא גלי קרא דכתיב בה היא ונראה דאיצטריך היא גבי חטאת לגלויי אמנחת חוטא *ואמנחת קנאות כג] ואשמה דכתב בה היא וכמו בפסח (והיינו) דאמר לקמן גבי פסח אלא הוא למה לי לכדתניא כל מקום שנאמר בו הוא כו' ורבינו *ש"י מוחקו משום דליתיה בברייתא דלקמן ובחנם מחק דשמא היא ברייתא בתוספתא ומיהו קצת תימה אמאי צריך תרי כד] קראי חד לחטאת וחד כה] לפסח וה"ר יצחק מפרש חד לחטאת נקבה דלא אתי מותרה גופה עולה אלא תרעה עד שתסתאב ויביא בדמיה עולה והכי פסולה בשנוי קודש וחד בשעיר נשיא דהוי זכר ומותרו גופיה הוי עולה כי הפריש שתים לאחריות ואימא דלא ליפסול בשלא לשמן ויש שום צריכותא דלא מצינן למילף חד מחבריה דאי הוי כתיב בנשיא בדידיה סגי וצ"ע:

הגה"ה ניתק אין לא ניתק לא אמר קרא הוא בהווייתו יהא · משמע הכא דניתק לרעייה דאורייתא ותימה דבפסחים בסוף אלו דברים (דף עג·) משמע דהוי דרבנן דמפרש התם דוקא שחטו סתם דיעבד אבל לכתחלה לא גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה ולא קאמר גזירה לאחר ניתוק אטו קודם ניתוק וי"ל דה"פ בהווייתו יהא קודם כפרה הלכך כו] *היכא כפרה נמי בעי ניתוק גזירה אטו לפני כפרה נ"א ור"ת לא גרים כאן ניתק אין לא ניתק לא כז] וכן בפ"ק דמנחות (דף ד·) לאחר ולקמן ליתיה בפ' פרת חטאת(קטו:) ולא בתמורה פ' ואלו קדשים כח] (דף יח.) ובא לפרש טעם למה הוא כשר כיון דגמירי דבאשם רועה ומפרש משום דכתיב הוא דמשמע בהווייתו יהא פירוש בהווייתו מה שסופו להיות דהיינו עולה שסופו עומד לכך כשיסתאב ויפלו דמיו לנדבה °ואין לחוש אי קאי קרא אהלכתא כט] דכי האי גוונא אשכחן בפ' הלוקח עובר פרתו (בכורות דף טז·) דאיצטריך קרא ואיצטריך הלכתא והשתא הא דנקט בכל דוכתא כל שבחטאת מתה באשם רועה לא נקט רעיה אלא לפי שתיקנוה חכמים וכי גמירי כל שבחטאת מתה באשם קרב עולה דרעיה דרבנן היא:

נפש אמר רחמנא · ומשמע דמנפש קדריש וכן בסוף המנחות והנסכים (מנחות קד:) קתני הכל בא בשותפות חוץ ממנחה דכתיב נפש ותימה דבתורת כהנים דריש נפש ולא ציבור קרבנו ולא שותפין ונראה דרישא דקרא מייתי בכל מקום: ***ולא** קניא להו והאמר רבי יוחנן · דרבי יוחנן אדרבי יוחנן הוי מצי לאקשויי:

עיין צ"ק

אחד

שיטה מקובצת

א] באין בנדר ובנדבה· ולעיל אעולה [לא פריך האי פירכא]לפי דעדיפא [פריך שכן כליל] א"נ דהוי פירכא כ"ד משום דבאה בנדר ונדבה איכא נמי קולא [במה שהיא כשרה] ואינה מכפרת [ובחד] מחד לא פרכינן פירכא כל דהו [ופרכא כל דהו] מיהו הוי ולא לגמרי כי [פרכא כל דהו כמו] תורת הזמה לא פריך בב"מ' תוס' סוף: אלא אמר רבא זאת כו" הלכך מכח היקשא דזאת לא מצית למימר דאשם לייתי ולירצי דהא איתקש לשלמים אבל גבי פירכא קמייתא דהוי פריך אשם לא לייתי כלל לא מצי לשנויי מהאי היקשא דהכא דאדרבה דהו"א ליקשינן לחטאת כדפריך הכא דעדיין לא הי' יודע דרשא דאותה ומיהו קשה לייתי לעיל מהאי היקשא דשלמים [וכי פריך] ליה ליקשי לחטאת יתרץ ליה מאותה כדעבד השתא אלא נראה דמעיקרא דהוי פריך אשם לא לייתי כלל מכח דכיון דלא שייך ביה סברא דאם לאו יהא נדבת מסתבר לדמויי לחטאת הוא כיון דשניהם באים לכפרה ואפי' בלא היקשא והלכך לא אתיא הך היקשא דשלמים ומפקא מהך סברא כיון דכשרות [לא ידעינן] באשם לכך אייתי אותה להכשיר אשם ולאפקא מהאי סברא ואכתי קשה אשם ארצויי נמי לירצי ועל אותה קושיא שייך שפיר להביא היקשא דשלמים [כיון דאפיקתיה] מהך סברא דמדמינן ליה לחטאת כך נראה למורי ואע"ג דגם עתה סברא הוא דכיון דכשר ירצה כדפי' לעיל דאין לומר דכשר לחצאין [כיון דבא] לכפרה דלא שייך ביה ואם לאו יהא נדבה אפ"ה אמרי' השתא דמפקינן מהיקשא דשלמים לומר שאינו מרצה דמ"מ כבר יצא [לתרץ על]עיקר [הקושיא דלא לייתי כלל לפרכא] דכיון דבא לכפר כחטאת הלכך אמרינן היקשא משלמים: ב] מאי חזית כו' דאשם פריך דלא פריך אשאר קרבנות [דהא בהו כתיב] מוצא שפתיך ואם כמו שנדרת כו': ג] וקאמרי קא קשיא: ד] עצמו שלא הוקטרו אימורין: ה] רב אשי תיבת אסי נמחק: ו] אמר רחמנא נפש ולא: ז] להו דשותפין אות כ' נמחק: ח]מיתה דקי"ל כל שבחטאת מתה באשם רועה: ט]בהווייתו הוא יהא: י]והקטיר אותם הכהן המזבחה: יא]בהקטרה דנבעי לשמו: יב] אימוריו כשר: יג] הוא· גליון וא"ת הא כתיב כחטאת כאשם הוא ולגבי עבודות כתבי וי"ל דלא הוי מיעוט כיון דכתיב האשם הוא ולא כתב אשם הוא כמו חטאת הוא בלא ה' ועוד דאיצטריך לומר האשם הוא דטעון צפון והוי כאילו לא כתיב בה הוא ע"כ: יד] ב"ד הוציאוהו: טו] יהא והווייתו אשם ואין אשם בא בנדבה הס"ד: טז] אם הביאתה: יז] חטאות ואשמות: יח] המיר בה: יט] הוא דמשמע פסול ונהי [דאותה בא] לסתור היקשא מ"מ לא בא לסתור מה שכתוב בהדיא ולא לסתור דברי רב ששת פריך אלא פריך לפי המסקנא היאך מכשירין מטעם אותה הא כתיב הוא לפוסלן ומשני האי הוא בתר הקטרה: כ] האשם אמרינן אמר לו ר' יהושע: כא] דמנחות אמרינן: כב] בפירקין בגמ' דחוק: כג] קנאות דכתב בהו הוא כמו בחטאת וכמו בפסח ותיבת ואשמה ל"ש ונמחק: כד] תרי הוא תיבת קראי נמחק: כה] וחד בפסח אות ל נמחק: כו] הילכך לאחר פפרה ותיבת איכא נמחק: כז] לא ובפ"ק תיבת וכן ל"ש ונמחק: כח] קדשים אלא גרסי' אשם פי' שמתו בעליו או שנתכפר באחר ושחטה סתם כשר לעולה הוא בהווייתו יהא עולה כיון שמתו בעליו או שנתכפרו באחר וכ"ת והלא גמירי דבאשם: כט] אהילכתא לפי' ר"ת דפירש דהלכה נישנית כל שבחטאת מתה באשם (עולה) [רועה] :

עין משפט
נר מצוה

טז א מיי' פ"ד מהל' פסה"מ הלכה טו:

יז ב מיי' פי"ד מהלכות מעה"ק הל' ג:

נ' צ"ק קדשים הס"ד ואח"כ מה"ד חטאת

יח ג מיי' שם הל' כ:

יט ד מיי' פ"א מהלכות תמורה הל' ה:

[אולי צ"ל נס"ד]

צ"ל אמר צ"ק

נ"ה הצ"ק ואמנחת קנאות דמעכבי דכתיב בה נמי היא ועי"ל דהיא דחטאת אתיא לגלויי אהוא דאשם דלא מעכב כהוא דפסח וסיים דאמר לקמן כו' כצ"ל ועי' בתוס' במנחות דף ד ע"א תוספות ד"ה חטאת

מבנה
△ (מיקב)
נסיון לומר שיהא אשם כשר שלא לשמו על סמך דהוא בא לאחר מיתה בתור מותר
▽ דחיה

מבנה
△ ▽ (מיקב)
גרסינן אשם הבא לאחר מיתה (מותרות)
△ - הצעה לומר ייתו ולירצו (אירשים)
▽ דחיה

נושא
היחס של יורשים לקרבנות שהניח מורישם
1) האם קנויים להו
2) האם מתכפרים בה
3) האם יחול תמורה עליהם
4) האם יכולים לפדותו

מסורת הש"ס

הגהות הב"ח

(א) גמ' והוא עצמו אם לא הוקטרו אימוריו כשר ואלא הוא: (ב) רש"י ד"ה אשם נמי וכו' והקטיר אותם הכהן המזבחה אשה לה': (ג) ד"ה ההוא וכו' אימורין הוא דכתיב דלא וכו' וליכא למימר בהקטרת אימורין דבעי לשמו וכו' אימוריו כשר: (ד) ד"ה מאן לימא וכו' בת"כ נ"ב פרשה ג' פ"ד:

* ויקרא ז: לז
זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים

[מנחות ד.]

לקמן ז: י: [מנחות ד.]

*סוגריים אלו אינם לשם דילוג אלא להראות שעיקר התשובה הסתיים בתוך הסוגריים מובא הרחבת הענין

לקמן קיב. קטו: פסחים עג. נזיר כה: ע"ש מנחות ד. תמורה יח.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה כג"כ וכו' ואין לחוש אי קאי קרא אהלכתא · עי' נזיר דף סא ע"ב תוס' ד"ה ואימא · ונע"ק :